

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-onderzoeksmaster Archeologie (research) van de Universiteit Leiden

	datum	Gegevens
	30 april 2015	Naam instelling : Universiteit Leiden
	onderwerp	Naam opleiding : wo-onderzoeksmaster Archeologie (research) (120 ECTS)
Definitief besluit		Datum aanvraag : 2 september 2014
accreditatie		Variant opleiding : voltijd
wo-onderzoeksmaster		Locatie opleiding : Leiden
Archeologie (research) van de		Datum hoorzitting : 12 januari 2015
Universiteit Leiden (003298)		Datum KNAW-advies : 13 februari 2015
Uw kenmerk		Instellingstoets kwaliteitszorg : ja, positief besluit van 2 juli 2013
2014/33321		
ons kenmerk		Beoordelingskader
NVAO/201515300/ND		Beoordelingskader beperkte opleidingsbeoordeling onderzoeksmasters van 22 november 2011.
Bijlage(n)		
	2	

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het KNAW-advies deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden de commissie de kwaliteit van de opleiding goed heeft bevonden.

Advies van de KNAW-commissie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De onderzoeksmaster Archeologie (research) bereidt studenten voor op het uitvoeren van onderzoek en stelt hen in staat de verworven kennis en vaardigheden toe te passen in een promotietraject, en in andere onderzoeksposities waarin wetenschappelijke scholing en attitude van belang zijn. De Leidse onderzoeksmaster Archeologie (research) heeft als doelstelling zelfstandige en kritische academici op te leiden in een multidisciplinaire, internationale en onderzoeksgestuurde omgeving. De Faculteit der Archeologie slaat een brug tussen de alfa-, gamma- en bètawetenschappen en bestudeert de ontwikkeling van menselijke samenlevingen in de gehele wereld, van de vroegste hominiden tot de post-middeleeuwse expansie van de Europese culturen en de gevolgen hiervan. Onderzoek en onderwijs worden verweven.

De opleiding heeft haar doelstellingen en ambities vertaald in 19 eindkwalificaties waarvan 11 eindkwalificaties in overeenstemming zijn met de reguliere master Archeologie en

Pagina 2 van 9 8 specifiek verwijzen naar kwalificaties op onderzoeksmasterniveau. Volgens de Kritische Reflectie onderscheidt de onderzoeksmaster zich van de reguliere master door een zeer gedegen verdieping in onderzoeksvaardigheden, stimulering van creatieve intuïtie en originaliteit in het formuleren en beantwoorden van onderzoeksvragen. De eindkwalificaties hebben in de eerste plaats als doelstelling voor te bereiden op een promovendi-opleidingstraject en een wetenschappelijke carrière in binnen- of buitenland, maar sluiten tegelijk aan bij de eisen die in het Nederlands beroepenveld worden gesteld aan leidinggevende personen (seniorarcheologen) en beleidsarcheologen. Belangrijk voor aansluiting bij het beroepenveld is dat de studenten zelfstandig een werkplan voor onderzoek en eventueel veldwerk moeten kunnen opstellen en uitvoeren, inclusief een adequate omgang met de organisatorische, juridische, logistieke, maatschappelijke en administratieve aspecten, en een efficiënte inzet van tijd en middelen. De onderwijsvisie en doelstellingen zijn geïnspireerd door internationale kaders, zoals het *Benchmark Statement Archaeology* van de *Britse Quality Assurance Agency* en het document *By degrees. Benchmarking archaeological degrees in Australian universities*, en door vergelijkbare internationale opleidingen, waaronder de MPhil en MSc van Oxford University en de MPhil en MSc in Archaeological Science van Cambridge University.

De commissie oordeelt dat de beoogde eindkwalificaties het onderzoeks karakter van de opleiding en het gevorderde masterniveau adequaat weerspiegelen. Met de combinatie van gespecialiseerde kennis, onderzoeksvaardigheden en de ontwikkeling van een academische houding beoogt de opleiding studenten op een peil te brengen dat niet binnen een eenjarige masteropleiding is te bereiken. De eindkwalificaties zijn vanuit nationaal en internationaal perspectief voldoende actueel. De commissie waardeert het dat, hoewel de focus van de eindkwalificaties academisch is, deze toch indirect refereren aan niet-academische functies waarin onderzoeksvaardigheden en –ervaring vereist zijn die het wetenschappelijk onderzoek op het reguliere masterniveau overstijgen.

Het geheel overziende beoordeelt de commissie Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties, als voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Programma

De onderzoeksmasteropleiding Archeologie (research) (120 EC) bevat net als alle andere opleidingen aan de Faculteit der Archeologie drie leerlijnen: (i) de leerlijn 'theorie en methoden' waarin studenten leren zelfstandig theorieën en methoden kritisch te analyseren en evalueren, en waarin ze dieper ingaan op wetenschapsfilosofische debatten, (ii) de leerlijn 'academische vaardigheden' die algemeen verweven is in het programma en gericht is op het doen van onderzoek, de rapportage hiervan in woord en geschrift en het ontwikkelen van teaching skills, en (iii) de leerlijn 'specialisatie-gebonden kennis' door de keuze voor een specialisatietrack waarbinnen de student in nauw overleg met de trackleader specialistische kennis verwerft en een onderzoeksvoorstel schrijft dat voldoet aan NWO-eisen. Het Engelstalige programma wordt onderverdeeld in (i) een 'General part' (30 EC) met als onderdelen de vakken 'Advanced methods and theory' (5 EC), 'Epistemology of archaeology' (5 EC), 10 EC aan 'Teaching assistance 1 en 2' (in het eerste jaar op propedeuseniveau en in het tweede jaar op bachelor- of masterniveau), en 10 EC aan internationale 'Conferences and workshops' georganiseerd door de landelijke onderzoeksschool ARCHON; (ii) een 'Research track' (45 EC) met een 5 EC 'Thematic course', 20 EC 'Research seminars' op onderzoeksmasterniveau en 20 EC 'Modular

Pagina 3 van 9 courses' op masterniveau; (iii) 35 EC 'Research and thesis' met een collectieve 'thesis tutorial', een 'thesis seminar' op track-niveau en de uiteindelijke scriptie; en (iv) 10 EC 'Free choice'. De opleiding demonstreert in het aanvraagdossier dat alle eindkwalificaties zijn afgedekt in de opleidingsonderdelen.

Op basis van de aanvullende informatie en de gesprekken stelt de commissie vast dat gemeenschappelijkheid op verschillende niveaus in het programma is verweven. Alle onderzoeksmasterstudenten volgen de vakken 'Advanced methods and theory' (5 EC), 'Epistemology of archaeology' (5 EC) en de voorbereidende cursus op 'Teaching assistance' (1 EC), en nemen gezamenlijk deel aan de 'Conferences and workshops' (10 EC). Studenten die eenzelfde specialisatietrack volgen, ontmoeten elkaar tijdens de 'Research seminars' (20 EC) en 'Teaching assistance 2' (5 EC) waarin ze optreden als assistenten van de trackleader. Bovendien volgen de studenten van een specialisatietrack vaak dezelfde 'Modular courses' (maximaal 20 EC). Die laatste volgen de onderzoeksmasterstudenten samen met studenten van de reguliere master. De commissie stelt met tevredenheid vast dat de onderzoeksmasterstudenten voor de vakken op masterniveau op een andere, meer verdiepende wijze worden getoetst. De 'thesis tutorial' en het 'thesis seminar' worden respectievelijk op algemeen en op track-niveau georganiseerd.

De structuur van het programma is voor alle studenten gelijk en het programma bevat op algemeen en op track-niveau structureel ingebouwde gemeenschappelijkheid. Daarnaast merkt de commissie dat de studenten binnen de specialisatietracks met 10 EC vrije keuzeruimte en 20 EC 'Modular courses' nog voldoende vrijheid genieten om accenten te leggen in overeenstemming met de eigen interesses en ambities. Op centraal opleidingsniveau kunnen studenten terecht bij de studieadviseur voor begeleiding met betrekking tot administratieve problemen, keuzemogelijkheden, planning en persoonlijke omstandigheden. Daarnaast worden de onderzoeksmasterstudenten begeleid door hun supervisors, i.e. stafleden op UHD- hetzij hoogleraarsniveau van de leerstoelgroep van de gekozen specialisatietrack, die toezicht houden op het door de student in te vullen examenprogramma en instaan voor het studievoortgangsgesprek. De curriculumcoördinator ziet er sinds 1 september 2011 op toe dat de studielast evenredig wordt verdeeld over de twee jaar.

De commissie stelt vast dat het programma toelaat om zowel disciplinaire verdieping als (inter)disciplinaire verbreding te realiseren. Per september 2014 is het aantal specialisatietracks uitgebreid waardoor de keuze in de breedte is vergroot. Het didactisch model steunt voornamelijk op de verwevenheid van onderwijs en onderzoek. Studenten leren actief door het schrijven van essays, door het bediscussiëren van artikelen en onderzoek en door het uitvoeren en presenteren van eigen onderzoek binnen een omgeving waarin internationale wetenschappers toponderzoek verrichten. Het aantal contacturen is relatief beperkt door het relatief grote aandeel zelfstandig onderzoek; dit wordt gecompenseerd door frequent persoonlijk contact met docenten.

Een bijzonder aspect van het programma is de 'Teaching assistance' (10 EC). Hoewel de commissie eerst bedenkingen had, werd ze tijdens de gesprekken met studenten en docenten overtuigd van de meerwaarde van dit studieonderdeel. In het eerste jaar begeleiden de onderzoeksmasterstudenten op propedeuseniveau, in het tweede jaar functioneren ze als 'teaching assistant' binnen hun specialisatietrack. Beide opdrachten vragen een intensieve voorbereiding en een goede beheersing van de stof.

Pagina 4 van 9 Als voorbereiding op werken buiten de academische omgeving voorziet het programma in de ontwikkeling van brede vaardigheden die ook inherent zijn aan concrete onderzoekopdrachten. De studenten draaien actief mee in onderzoeksgroepen en worden geconfronteerd met alle aspecten die concrete projecten met zich meebrengen, waaronder organisatorische, juridische, logistieke, budgettaire, maatschappelijke en administratieve aspecten. In functie van een academische loopbaan schrijven de studenten een onderzoeksvoorstel op NWO-niveau. Om te voldoen aan de vraag van de studenten naar een betere voorbereiding voor buitenlandse promotietrajecten heeft de opleiding onder meer een adviesraad in oprichting.

Met uitzondering voor de track 'Prehistoric Farming Communities', voorziet de onderzoeksmasteropleiding niet standaard in een stage. Een stage kan evenwel extracurriculair opgenomen worden, of met akkoord van de examencommissie curriculair worden opgenomen indien ze bijdraagt aan het onderzoek van de student, ze op zelfstandige wijze wordt uitgevoerd en de student leiding geeft binnen het project.

Een buitenlandverblijf wordt gestimuleerd. Daarvoor kan beroep worden gedaan op Erasmus/Socrates uitwisselingsovereenkomsten met diverse universitaire instellingen. Toch wordt hier weinig gebruik van gemaakt, in tegenstelling tot de actieve deelname aan buitenlandse workshops en congressen. De studenten zelf geven aan dat de informatievoorziening rondom studeren in het buitenland beter kan. Informatievoorziening blijkt in algemene zin een pijnpunt voor de opleiding, hoewel dit gedeeltelijk wordt gerelativeerd tijdens de gesprekken met zowel studenten als docenten. De opleiding is kleinschalig waardoor problemen en knelpunten gemakkelijk worden gecommuniceerd. Bovendien is er de ondertussen goed ingeburgerde nieuwsbrief en onderneemt de faculteit actie om de facultaire website te optimaliseren. De informatievoorziening is er meestal wel, maar moet nog beter worden gestroomlijnd.

Docenten en onderzoeksomgeving

Het onderwijs in de specialisatietracks wordt verzorgd door leerstoelgroepen, de trackleaders zijn allen hoogleraar met eigen, internationale onderzoeksprojecten. Van de elf betrokken leerstoelgroepen werden er tijdens de onderzoeksvisite van 2012 negen als goed tot excellent beoordeeld. De leerstoelgroep 'The Transformation of the Roman world' werd niet cijfermatig beoordeeld wegens nog niet volledig operationeel, maar werd wel goed bevonden. De leerstoelgroep 'Classical-Mediterranean Archaeology' scoorde minder goed dan de andere omdat deze in transitie verkeerde, maar het nieuwe onderzoek werd als veelbelovend beoordeeld.

De studenten zijn tevreden over de bereikbaarheid en de competentie van de docenten.

Instroom en rendement

In de periode 2006-2012 stroomden per jaar gemiddeld 13 studenten in. De opleiding hanteert een selectie aan de hand van de studieprestaties in een bacheloropleiding Archeologie en een bachelorscriptie die bekwaamheid in academisch onderzoek aantoont (gemiddeld minimaal 7,5 voor de bacheloropleiding en 8 voor de bachelorscriptie), een motivatiebrief en een interview gehouden door de toelatingscommissie. Aangezien het een Engelstalige opleiding betreft moeten niet-Engelssprekende internationale studenten ook hun Engelse taalvaardigheid aantonen aan de hand van een daartoe geschikt certificaat. De opleiding bezit een marktaandeel van om en bij de 65%. Binnenlandse groei wordt dan ook niet verwacht. Toch hoopt de opleiding op een toename van het aantal internationale studenten door de nieuwe specialisatietracks en het feit dat ook de bacheloropleiding in het

Pagina 5 van 9 Engels zal worden aangeboden. Gelet op de beperkte vervolmarkt wenst de opleiding vast te houden aan een streng selectief instroombeleid.

De rendementen zijn laag. Van de cohorten 2007 tot 2012 ligt de studieduur gemiddeld met 2,45 jaar 0,2 jaar boven het universitaire gemiddelde. De buitenlandse studenten doen het beduidend beter dan de Nederlandse studenten en studeren nominaal af. Uit de bevraging van docenten en studenten blijken de voornaamste factoren voor de vertraging het perfectioneren van de scriptie met het oog op (vermeende) hogere arbeidsmarktkansen. De commissie stelt vast dat de docenten het belang van tijdig afstuderen onderschrijven, dit ook meegeven aan de studenten en maatregelen nemen om de studieduur te verkorten.

De commissie oordeelt dat de opbouw van het programma helder is en dat de studietrajecten per specialisatietrack coherent zijn. Het didactisch model wordt effectief geoperationaliseerd binnen het curriculum en de commissie waardeert het unieke karakter van de 'Teaching assistance'. De brede vaardigheden die het programma toelaat te ontwikkelen bereiden zowel voor op een academische als een niet-academische loopbaan.

De commissie waardeert het dat de studenten zowel op formele als informele wijze hun grieven kunnen uiten en dat problemen effectief worden aangepakt. Bovendien zijn de docenten bereikbaar en kunnen de studenten steeds terugvallen op de studieadviseur en de supervisors voor de nodige persoonlijke informatievoorziening. Hoewel de algemene informatievoorziening verbeterpunten vertoont, merkt de commissie dat de opleiding hier duidelijk werk van maakt.

De commissie oordeelt dat de opleiding wordt ondersteund door onderzoekers die binnen hun domein een sterke positie hebben opgebouwd en zich zowel in beoordelingen als in competitieve fondsenwerving hebben onderscheiden. De opleiding beschikt over een gekwalificeerd docententeam en is gesitueerd in een academische context van excellent niveau, zoals passend voor een onderzoeksmaster. De commissie waardeert het dat alle trackleaders hoogleraar zijn.

De commissie vindt de rendementen zorgelijk maar constateert dat de opleiding deze zorg deelt en duidelijk maatregelen neemt om de rendementen te verhogen. Ze weegt het bewustzijn van de opleiding over de problemen, de genomen maatregelen en de initiatieven mee in haar eindbeoordeling van de opleiding.

De instroom is volgens de commissie voldoende groot. De commissie meent dat door het selectieve instroombeleid is geborgd dat instromende studenten kunnen voldoen aan de eisen van de opleiding.

Aangezien de opleiding een (onderzoeks)leeromgeving heeft weten te creëren die meer dan adequaat is voor het behalen van de doelstellingen beoordeelt de commissie Standaard 2: Onderwijsleeromgeving, als goed.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Volgens het informatiedossier controleert de curriculumcoördinator bij aanvang van het collegejaar of de individuele vakken gezamenlijk toelaten de geformuleerde eindkwalificaties te behalen. Daarnaast beschikt de Faculteit der Archeologie sinds 2011 over een Toetskader waarin de richtlijnen met betrekking tot toetsen en toetsvormen zijn vastgelegd. De examencommissie is verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de toetsing

Pagina 6 van 9 en stelt formeel uitslagen van toetsen vast. Alle scripties worden in laatste instantie door de examencommissie gecontroleerd als finale toets van de realisatie van de eindkwalificaties.

De studenten studeren af op een onderzoeksmasterscriptie binnen een scriptietraject van 35 EC. Het scriptietraject vat aan met een algemene 'thesis tutorial' waarna de studenten een eerste onderzoeksvoorstel indienen. Dit wordt gevolgd door het 'thesis seminar' van de desbetreffende trackleader waarin de studenten werken aan een onderzoeksvoorstel conform de NWO richtlijnen. Opvolging van de uiteindelijke scriptie gebeurt door regelmatige afspraken met de supervisor. De scripties worden beoordeeld aan de hand van standaard beoordelingsformulieren met bijbehorende scriptiecriteria waarvan de studenten vooraf kennis kunnen nemen.

De commissie heeft vier scripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bekeken. Zij is tevreden over de kwaliteit van de scripties en de beoordelingsformulieren. De beoordeling is goed navolgbaar en biedt een helder beeld op het functioneren van de studenten. De commissie waardeert tevens het aanwijzen van een tweede beoordelaar uit een andere studierichting door de secretaris van de examencommissie.

Uit het informatiedossier blijkt dat 29 van de 55 afgestudeerden uit de periode 2006-2012 een promotieplaats hebben verkregen, waarvan de helft in het buitenland. De commissie meent daardoor dat het niveau van de afgestudeerden heel goed aansluit op dergelijke vervolgtrajecten en ziet dit duidelijk bevestigd in de praktijk.

De commissie waardeert de moeite die de opleiding en de faculteit zich getroosten om feedback te ontvangen op het onderwijs en het onderzoek. De commissie stelt met tevredenheid vast dat opleiding en faculteit een open houding aannemen ten aanzien van kritiek en waar nodig actie ondernemen om de kwaliteit van de opleiding te verhogen.

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal, waaronder afstudeerwerken, de gesprekken met verschillende delegaties en het overzicht van de resultaten van afgestudeerden tot de conclusie dat de toetsing en beoordeling en de realisatie van de eindkwalificaties het gebruikelijke niveau voor masteropleidingen overstijgen. Bovendien meent zij dat het niveau en de uitstroom uitstijgt boven dat wat verwacht mag worden van een onderzoeksmaster.

Het geheel overziende beoordeelt de commissie Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties, als goed.

Advies

De commissie is op basis van het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen en de hoorzitting, positief over de aanvraag.

De beoogde eindkwalificaties (standaard 1) heeft de commissie als voldoende beoordeeld. De onderwijsleeromgeving (standaard 2), evenals de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3) heeft de commissie als goed beoordeeld.

Concluderend is de commissie van oordeel dat de opleiding wo-onderzoeksmaster Archeologie (research) voldoet aan de door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Pagina 7 van 9 gestelde eisen aan onderzoeksmasters, zoals neergelegd in het 'Beoordelingskader onderzoeksmasters' van 22 november 2011.
De commissie kwalificeert de kwaliteit van de opleiding als goed.

Besluit

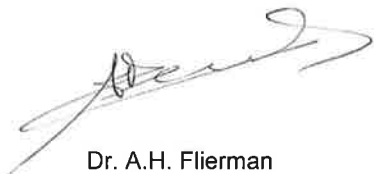
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit Leiden te Leiden in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 maart 2015 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-onderzoeksmaster Archeologie (research) (120 ECTS; variant: voltijd; locatie: Leiden) van de Universiteit Leiden te Leiden. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Dit besluit treedt in werking op 30 april 2015 en is van kracht tot en met 29 april 2021.

Den Haag, 30 april 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Ann Demeulemeester
Vicevoorzitter

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie <i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	G
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	G
Eindoordeel		G

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

De KNAW-commissie bestaat uit:

- Prof. dr. M.J.B. Stokhof (voorzitter), hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. M.B.H. Everaert (vice-voorzitter), hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. I. Bertels, docent Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg aan de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J.W. Bertens (adviserend lid), hoogleraar Intellectuele en Literaire Geschiedenis van de Twintigste Eeuw aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. R.B. ter Haar Romeny (adviserend lid), hoogleraar Oude Geschiedenis van het Middellandse Zeegebied en het Midden Oosten aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- P. Sperber MSc (student-lid), promovendus Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- J.W. Hengstmengel MA, MSc (student-lid), PhD-student Wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Vanwege zijn betrokkenheid bij de Universiteit Leiden heeft prof. ter Haar Romeny niet deelgenomen aan de behandeling van de aanvraag. De leden Everaert, Bertels en Sperber hebben niet deelgenomen aan de hoorzitting maar zijn wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies.

Het panel werd ondersteund door dr. D. Provijn, secretaris (gecertificeerd).